

Folkehelsemeldingen
Helse- og omsorgsdepartementet
Pb. 8011 Dep
0030 Oslo

Folkehelsemeldingen

Innspill fra Kulturforbundet

Kulturforbundet er en yrkesorganisasjon i Delta. Vi organiserer bredt innenfor kultur. Vi opplever at det arbeidet som våre medlemsgrupper utfører er av stor viktighet for alle som er berørt. På bakgrunn av erfaringer og dokumentasjon vi har blitt kjent med i vårt arbeid, vet vi at aktiv deltakelse innen kultur har mange positive effekter – også helsefremmende. Vi har følgende innspill:

Psykisk helse

Det er viktig å peke på kultur og deltakelse i kulturaktiviteter som en vesentlig faktor som kan bidra til god psykisk helse. Å være uten sosiale tilknytninger virker negativt på helsetilstanden. Det finnes god dokumentasjon på at deltakelse i samfunnslivet og sosial integrering er helsefremmende. «Sosial kapital» er det som binder et samfunn sammen, skaper gjensidighet mellom mennesker og sosiale nettverk. Vi kan skape sosial kapital ved å legge til rette for kulturell deltakelse og kulturaktiviteter som fører mennesker sammen. Kulturlivet har møteplasser der kontakter knyttes. Ved å sikre aktivitetstilbud som kor, orkestre, teater- og dansegrupper og gode folkebibliotek kan det skapes møteplasser som gir følelse av tilhørighet og sosial inkludering. Samarbeid med frivillige gir også gode muligheter.

Aktive eldre

Det er viktig å se eldre som en ressurs for samfunnet. Mange eldre ønsker å stå i arbeid så lenge som mulig. Det må være et system for tilrettelegging på arbeidsplassen. For eksempel er det i kommunal sektor unødvendig variasjon i graden av tilretteleggingsmuligheter. Noen steder bortfaller all tilrettelegging ved fylte 67 år.

Mange eldre har god helse og et ønske om å være aktive og engasjerte. Å bli frivillig kan være et godt alternativ. Deltakelse i kulturaktiviteter kan også sikre et godt, sosialt nettverk. Og bidra til fortsatt god helse. Støtte til lokale kor, lag, teatergrupper er viktig for å sikre gode møteplasser for eldre. Også satsing på de lokale folkebibliotekene vil gi møteplasser med både kunnskap, kultur og litteratur som basis for meningsfylt egenaktivitet og deltakelse i et større fellesskap.

Aktiviteter for eldre som trenger ekstra bistand for deltakelse, er viktig. Altfor mange blir sittende uten tilbud og omsorg på grunn av sterkt press på helsetjenestene. Også her er frivilligapparatet en nøkkel. Omsorgsgrupper, aktivitetsgrupper, turgrupper, sy-grupper, samsang – kan være eksempler på aktiviteter som kan støttes både av frivillige og pårørende. Institusjonene og kommunene bør ha en bevisst politikk og plan i forhold til dette. Flere kulturarbeidere og aktivtører bør ansettes ved institusjoner.

Kompetansehevingstiltak for ansatte bør etableres, spesielt innenfor bruk av individuelt tilrettelagte kulturtiltak.

Helsevennlige valg

Alle kulturtiltak er helsevennlige. Mye forskning finnes etter hvert på dette. Som eksempel har undersøkelser vist at sang stimulerer åndedrettet, språkfunksjonen og hukommelsen. Idrettstilbud, turgåings-grupper for folk i alle aldre, oppfølging av Frisklivs-sentralene er viktig. Det bør foretas en kartlegging av effekten som oppnås etter opprettelsen av disse.

Det bør stimuleres til mer forskning på hva som får en person i faresonen til å snu på livsførselen; mat, trim, stillesitting, sosial omgang, tilhørighet til en gruppe, kulturengasjement.

Barn og unge

Trygge barn har et godt utgangspunkt for god helse. Det finnes undersøkelser som viser at barn som får delta i utvidet musikkundervisning lærer å samarbeide og lytte til hverandre. De utvikler også større toleranse og forståelse for hverandre, får økt motivasjon og det er mindre mobbing. Derfor er satsing på kulturskoler og kvalitet i undervisning i estetiske fag i skolen helt nødvendig. Gode skolebibliotek og folkebibliotek vil også være av stor viktighet for barns tilgang til litteraturens verden, leseglede og leseferdigheter.

Symptomer på problemer må fanges opp tidlig ved kartlegging i barnehager og skoler. Forskning viser at psykiske skader kan påføres allerede de første leveår. Tiltak som innlemmer barn i fellesaktiviteter som de mestrer er svært viktig. Lekegrupper, kulturtilbud som sang/musikk/dans/rytme/teater og lignende. Det bør legges til rette for et tettere samarbeid mellom barnehage/skole og kulturskole for å kunne fange opp og gi stimuli og opplæring innenfor det feltet enkelte barn mestrer og finner glede av.

Barne- og ungdomspsykiatrien er voksende. Satsing på lystbetont aktivitet og mestring i trygge sosiale miljøer som ungdomsklubber/ungdomshus, kulturskoler, idrettslag og andre lag og foreninger kan være av avgjørende betydning i en ømfintlig fase i livet.

Gode prosjekter, som kan vise til positive resultater, bør få støtte til å gå dypere inn i dette arbeidet og bli forsøks- og foregangsmodeller for andre kommuner. Det må forskes på feltet og produseres opplysende rapporter, samt følges opp med midler til kompetansebygging. Gode prosjekter bør sikres overgang til drift.

Kulturens betydning for folkehelsen bør ikke undervurderes.

Med vennlig hilsen
Kulturforbundet – en yrkesorganisasjon i Delta

Lena Hillestad
Leder